Grunngitt spørsmål til Kommunestyret 24. april 2025

Kunstig intelligens i Sortland kommune

Med bakgrunn i utviklinga av kunstig intelligens (KI), er det grunn til å løfte dette opp også knytta til Sortland kommune sin bruk av teknologien. KI er allerede i bruk på mange områder mer eller mindre bevisst og kan være nyttig redskap. Samtidig er det i offentlighet blitt kjent tilfeller der KI kunne hatt alvorlige negative konsekvenser. Det mest kjente i kommunal saksbehandling er sannsynligvis skandalen med ei utredning av ny skolestruktur i Tromsø kommune. Her hadde KI konstruert bakgrunns «fakta» som ikke fantes.
Sortland kommune vedtok en digitaliseringsstrategi i november 2022. Her er KI så vidt nevnt i denne formuleringa:
«Digitaliseringen av arbeidsprosesser, nye arbeidsverktøy i kombinasjon med nye forventninger og krav fra omgivelsene er en sterk driver for utvikling og endring. Sortland kommune skal fortsatt benytte digitalisering, automatisering og kunstig intelligens til å levere tjenester på nye og mer effektive måter, og vil endre hvordan oppgaver løses.»
Den vedtatte strategien behandler flere kapitler med ulike tema som «Nasjonale fellesløsninger – veien til raskere digitalisering», «Bærekraftig tjenesteproduksjon», «Virksomhetsutvikling – styring og ledelse og gevinstrealisering.»
På alle disse områdene er det vedtatt følgende målsetting:
«Mål: Sortland kommune skal ta i bruk felles nasjonale løsninger så raskt og så langt det er mulig».
Under behandling av strategien fremma Rødt følgende motforslag til målformuleringa:
«Mål: Sortland kommune skal ta i bruk nye felles nasjonale løsninger etter at kommunen har vurdert hensiktsmessigheten av løsningene knytta til egen organisasjon.»
Rødts forslag legger altså opp til at Sortland kommune skal gjøre tydelig egne vurderinger av de behov vi har for digitale løsninger og ikke ukritisk ta i bruk løsninger som blir sendt oss fra overordna, nasjonale organ. Kommunestyrets flertall avviste Rødts forslag. Med den utviklinga vi ser innafor feltet, er det grunnlag for bekymring dersom tilnærminga er mer ukritisk.
Rask utviklinga av særlig KI og knytta til utfordringer med forståelse og kunnskap om verktøyet, er det etter Rødts mening nødvendig å vurdere hvordan kommunen skal forholde seg til området. Sjøl om det er vedtatt at det skal jobbes med dette i et framtidig planverk (jamfør planstrategien), skjer utviklinga så raskt og mulige endringer så omfattende at forhold bør følges opp også før det.
Det er blant annet helt nødvendig at utredninger i forkant av vedtak er truverdige både det som jobbes fram i egen organisasjon og som tilføres gjennom eksterne konsulenter. Et eget område er hvordan skolen i Sortland forholder seg til KI siden elever langt ned i grunnskolen kan lære seg bruken.

Her er noe av det vi ønsker svar på i denne sammenheng:

1. Kan det opplyses om omfanget av og på hvilke områder administrasjonen benytter KI?
2. Får ansatte og saksbehandlere tilstrekkelig tilbud om opplæring?
3. Dersom KI-genererte utredninger og vurderinger legges fram i offentlighet, vil det da bli gitt henvisning til KI som kilde?
4. Er det plan om å tilføre politikere kunnskap om bruk og muligheter med KI?
5. Hvordan takler skolene i Sortland møte med den raske utviklinga av KI?

Christoffer Ellingsen
Rødt